

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1373

Vragen van het lid **Agema** (PVV) aan de Minister voor Langdurige Zorg en Sport over *het bericht dat van de bijna 22.000 hoogbejaarde wachtenden, 4.734 urgent wachten, wat een stijging van 70% is* (ingezonden 16 december 2022).

Antwoord van Minister **Helder** (Langdurige Zorg en Sport) (ontvangen 26 januari 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022-2023, nr. 1211.

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat 4.734 hoogbejaarde ouderen die wachten op een verpleeghuisplek urgent wachtenden zijn?¹

Antwoord 1

De meest recente wachtlijst (stand 1 nov 2022) laat zien dat er op dit moment 307 cliënten zijn met status «urgent plaatsen» en 4.430 cliënten met status «actief plaatsen».

De urgent te plaatsen personen bevinden zich doorgaans in een (crisis)situatie waarin met spoed een plaats in een verpleeghuis gevonden moet worden. De zorgkantoren hanteren voor deze urgente gevallen een streefnorm die korter is dan de officiële treeknorm van 6 tot 13 weken. Uiteraard wordt er rekening gehouden met de individuele wensen en behoeften van betrokkenen (bijvoorbeeld de keuze van de locatie of de afstand tot het thuisadres), maar er is in deze urgente situaties niet altijd de garantie dat hieraan kan worden voldaan.

Voor de actief te plaatsen personen houden de zorgkantoren zo veel als mogelijk rekening met de specifieke behoeftes en wensen van de cliënten. Dat heeft tot gevolg dat de zorgkantoren soms een ruimere termijn hanteren dan de treeknorm, wanneer blijkt dat betrokkenen de gelegenheid willen nemen te kijken naar alternatieven (andere zorgaanbieder van voorkeur) en een wat langere wachttijd aanvaardbaar vinden. Ondertussen wordt doorgaans passende overbruggingszorg geregeld voor de thuissituatie. Mocht het zo zijn dat er een urgente situatie ontstaat bij iemand die status «actief plaatsen» heeft, dan wordt de status omgezet in «urgent plaatsen».

¹ NOS.nl, 15 december 2022, «Duizenden ouderen hebben acuut verpleeghuisbed nodig, tekort groeit snel» (<https://nos.nl/l/2456521>).

Dan bemiddelt het zorgkantoor om zo snel als mogelijk een geschikte plaats te vinden.

In het maandelijkse overzicht op www.zorgcijfersdatabank.nl is specifiek aangegeven (groen gearceerd) wat de wachtduur is van de mensen met status urgent plaatsen en actief plaatsen. Van de urgent te plaatsen personen wordt 92% binnen de treeknorm geplaatst. Van de actief te plaatsen personen is dat 55%.

De Nza, die toezicht houdt op de uitoefening van de zorgplicht door de zorgkantoren, constateert in haar recente magazine over de toegang tot de langdurige zorg dat afgelopen jaar de wachtlijst is toegenomen.

<i>Wachtstatus</i>	<i>December 2020</i>	<i>September 2021</i>	<i>September 2022</i>	<i>November 2022</i>	<i>Toename sinds 2021</i>
Urgent plaatsen	0	210	324	307	46%
Actief plaatsen	0	2.109	4.119	4.430	110%
Actief wachtend	1.530	0	0	0	-
Niet actief wachtend	19.499	0	0	0	-
Wacht op voorkeur	0	13.987	16.940	17.086	22%
totaal	21.029	16.306	21.383	21.823	33%

Eind 2020 stonden er ongeveer 21.000 mensen op de wachtlijst. In 2021 is de wachtlijst gedaald. Deels is dit te verklaren door oversterfte door Corona in de verpleeghuizen; deels hebben sommige cliënten besloten langer thuis te blijven wonen en de verhuizing naar een verpleeghuis uitgesteld. In 2022 is de wachtlijst toegenomen naar bijna 22.000 personen; dat kan kenmerken hebben van een «inhaaleffect». Bij het antwoord op vraag 2 ga ik in op mijn beleid terzake.

Vraag 2

Per wanneer heeft u het groeien van de lijst met wachtenden op een verpleeghuisplek gestuit?

Antwoord 2

Het is voor mij niet mogelijk concreet aan te geven wanneer de wachtlijst een piek heeft bereikt en de weg naar beneden wordt ingezet. Gezien de vergrijzing en de arbeidsmarktkrapte zijn er geen makkelijke oplossingen. Mijn beleid² is erop gericht de zorg en ondersteuning voor ouderen samen met het veld anders vorm te geven, maar dit kost tijd en daar kunnen we niet op wachten. Daarom heb ik al aangekondigd dat ik de komende periode in gesprek ga met de regio's. Ik begin met deze gesprekken op die plaatsen waar dit probleem het grootst is.

In deze gesprekken ga ik samen met de partijen in beeld brengen hoe we de zorg en ondersteuning thuis beter kunnen organiseren, opdat mensen niet of later naar het verpleeghuis hoeven. Ik wil ook weten wat de regionale partijen daarbij nodig hebben. Het is belangrijk daarbij ook aandacht te hebben voor de organisatie en beschikbaarheid van plekken voor tijdelijke opname en revalidatiezorg, omdat we moeten zorgen dat ouderen na een tijdelijke terugval weer zoveel mogelijk naar huis kunnen met passende zorg. Dit sluit aan bij wat veel ouderen zelf willen.

Vraag 3

Per wanneer hebben de 4.734 actief wachtende hoogbejaarden, met wie het zelfstandig urgent niet meer gaat, een verpleeghuisplek?

² Programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg & Welzijn met de volgende speerpunten:

- Ruimte voor innovatieve werkvormen
- Ruimte voor behoud van medewerkers
- Ruimte voor leren en ontwikkelen

Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor ouderen, waarin centraal staat dat in de toekomst meer zorg buiten het verpleeghuis kan worden geleverd, door intensivering van het contact met de oudere met zorg- en ondersteuningsvragen en goede organisatie van de zorg buiten het verpleeghuis.

Programma Wonen en Zorg voor ouderen samen met de Minister voor VRO. In dit plan wordt voorzien in 290.000 extra woningen voor ouderen in de komende 10 jaar waaronder 40.000 verpleegzorgplaatsen.

Antwoord 3

Ongeveer 55% van de 4.430 personen met de status «actief plaatsen» krijgt binnen de treeknorm van 6 weken een plaats aangeboden in een verpleeghuis. Voor een deel van de cliënten wordt, in goed overleg met de cliënt, soms een wat ruimere wachttijd gehanteerd. Ruim 80% van de cliënten krijgt binnen deze ruimere wachttijd (6-13 weken) een plaats in een verpleeghuis.

Vraag 4

Per wanneer hebben alle bijna 22.000 wachtende hoogbejaarden, met wie het zelfstandig niet meer gaat, een verpleeghuisplek?

Antwoord 4

Zoals hierboven aangegeven, krijgt 92% van de mensen met status «urgent plaatsen» een plaats aangeboden binnen de treeknorm. Ongeveer 7% van de mensen wachten 6-13 weken en 1% wacht langer dan 13 weken. Van de mensen met status «actief plaatsen» geldt dat 55% binnen de treeknorm en 80% binnen de (wat ruimere) streefnorm wordt geplaatst.

De ongeveer 17.000 mensen met de status «wacht op voorkeur» kiezen ervoor voorlopig thuis te blijven wonen en af te wachten tot er een plek is bij de aanbieder van hun voorkeur. Van deze 17.000 mensen hebben 15.000 mensen een voorkeur voor een specifieke locatie of woonwens, bijvoorbeeld voor nieuwbouw. Het initiatief ligt in deze situaties bij de cliënt of de zorgaanbieder om contact op te nemen met het zorgkantoor, wanneer de situatie of de opnamewens verandert. Dit kan betekenen dat de status van de cliënt wordt aangepast in «actief of urgent plaatsen». Het zorgkantoor gaat dan in overleg met de betrokkenen op zoek naar een passende plek en houdt daarbij de doorlooptijd nauwlettend in de gaten.

Vraag 5

Hoeveel van deze bijna 22.000 wachtenden op een verpleeghuisplek zijn geïndiceerd met zorgzwaartepakket 4, respectievelijk 5, 6 en hoger?

Antwoord 5

Zorgzwaarte profiel	Wachttijst nov. 2022	Aandeel in totaal
VV4 Beschermd wonen met intensieve begeleiding en uitgebreide verzorging	5.629	26%
VV5 Beschermd wonen met intensieve dementiezorg	12.152	56%
VV6 Beschermd wonen met intensieve verzorging en verpleging	3.630	17%
anders	412	2%
Totaal	21.823	

Vrijwel alle wachtende cliënten hebben een zorgzwaarteprofiel VV4, VV5 of VV6.